



**IOŚ-PIB**

INSTYTUT OCHRONY ŚRODOWISKA  
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

# Weryfikacja i uszczegółowienie granic regionów fizycznogeograficznych Polski w odpowiedzi na współczesne potrzeby i możliwości

Izabela Grzegorzczak

Warszawa, 22 listopada 2018 r.

#ŚrodowiskoŻyciem

## GEOGRAPHIA POLONICA (2018) VOL. 91, ISS. 2

---

*Issue in progress*

### ARTICLES

#### **Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data**

JERZY SOLON, JAN BORZYSZKOWSKI, MAŁGORZATA BIDŁASIK, ANDRZEJ RICHLING, KRZYSZTOF BADORA, JAROSŁAW BALON, TERESA BRZEZIŃSKA-WÓJCİK, ŁUKASZ CHABUDZIŃSKI, RADOŚLAW DOBROWOLSKI, IZABELA GRZEGORCZYK, MIŁOŚZ JODŁOWSKI, MARIUSZ KISTOWSKI, RAFAŁ KOT, PAWEŁ KRAŻ, JERZY LECHNIO, ANDRZEJ MACIAS, ANNA MAJCHROWSKA, EWA MALINOWSKA, PIOTR MIGOŃ, URSZULA MYGA-PIĄTEK, JERZY NITA, ELŻBIETA PAPIŃSKA, JAN RODZIK, MAŁGORZATA STRZYŻ, SŁAWOMIR TERPIŁOWSKI, WIESŁAW ZIAJA

Geographia Polonica (2018) vol. 91, iss. 2, pp. 143-170 |  Full text |  Supplementary file  
doi: <https://doi.org/10.7163/GPol.0115>

[Further information](#)

---



Uszczegółowienie i doprecyzowanie przebiegu granic jednostek podziału fizycznogeograficznego Polski do skali  
1:50 000

przy współpracy z ośrodkami naukowymi w całej Polsce



# Przyczyny

Projekt z dn. 03.09.2018 r. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych

§4. 1. Audyt krajobrazowy składa się z:

- 1) części opisowej i tabelarycznej (...)
- 2) części graficznej (...)
- 3) dokumentacji, która zawiera w szczególności (...)
  - d) dane przestrzenne dla elementów (...), które powinny być opisane w formatach shp (Shapefile) i GML, oraz sporządzone z dokładnością odpowiadającą skali 1:50 000 (...)

Załączniki do rozporządzenia Rady  
Ministrów z dnia ..... (Dz. U. poz. ...)

**Załącznik nr 1**

## Wytyczne dotyczące identyfikacji krajobrazów<sup>1)</sup>

Wyznaczenie granic krajobrazów odbywa się w następujących etapach:

- 1) szczegółowa analiza pokrycia i użytkowania terenu w obrębie mezoregionu;
- 2) wstępny podział mezoregionu na krajobrazy, dokonany w sposób rozłączny i wyczerpujący, z uwzględnieniem:
  - a) jednolitości tła krajobrazowego,<sup>2)</sup>
  - b) typu rzeźby terenu, określonego zgodnie z załącznikiem nr 2,
  - c) zachowania powiązań funkcjonalnych lub widokowych między elementami krajobrazu,
  - d) powtarzalności struktury przestrzennej i fizjonomii w różnych częściach krajobrazu, z wyjątkiem krajobrazów unikatowych<sup>3)</sup>;
- 3) oznaczenie krajobrazów w formacie: AA-XXX.XX-YY, gdzie:
  - a) AA oznacza kod województwa, przypisany zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1031, z późn. zm.),
  - b) XXX.XX określa mezoregion fizycznogeograficzny,
  - c) YY określa kolejny krajobraz w obrębie mezoregionu w danym województwie;

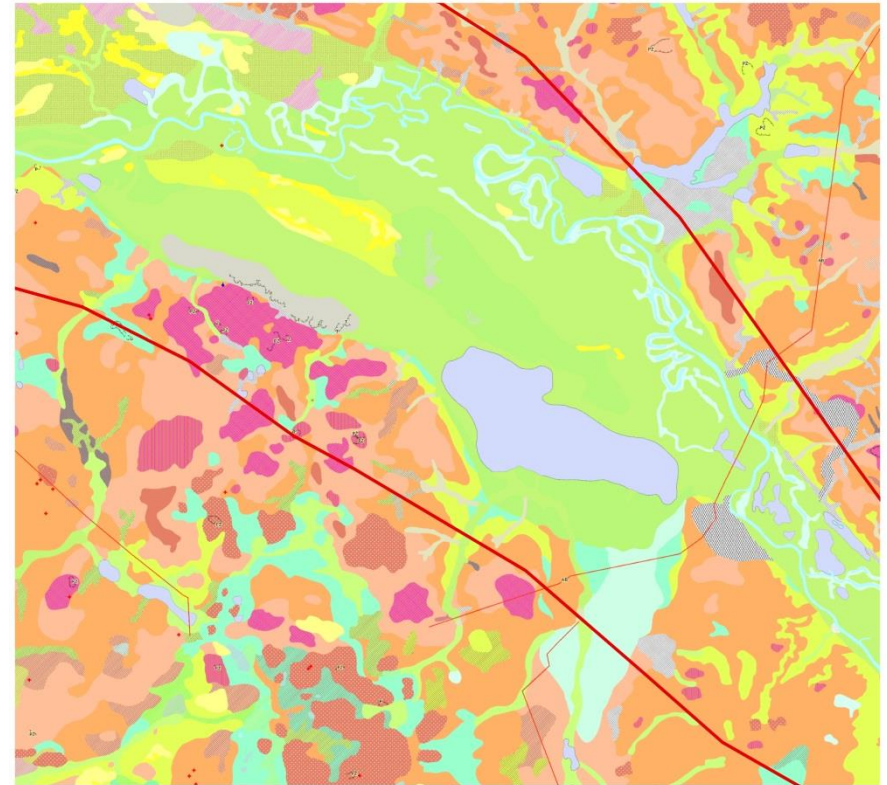


# Przyczyny



Objaśnienia symboli  
■ granice wg prof. Kondrackiego (2000)

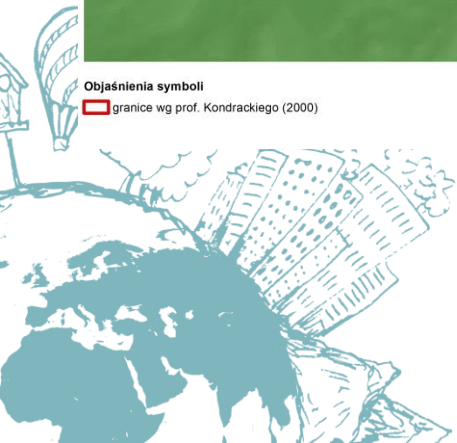
0 1 2 4 km



Objaśnienia symboli  
■ granice wg prof. Kondrackiego (2000)

0 1 2 4 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ, GUGiK i PIIG-PIB

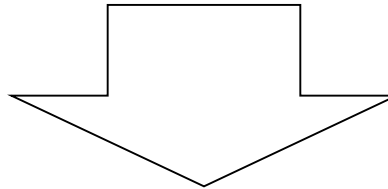


# Metoda badawcza

**KRYTERIUM  
MORFOGENETYCZNE**  
(geomorfologiczno-geologiczne)



**INFORMACJE  
PRZESTRZENNE  
I NIEPRZESTRZENNE**



**REGIONALIZACJA**

Weryfikacja granic mezoregionów fizycznogeograficznych  
opracowanych przez prof. J. Kondrackiego



Źródło: opracowanie J. Borzyszkowski i M. Bidłasik

# Metoda badawcza – regionalizacja

## 1. Uszczegółowienie podziału mezoregionów fizycznogeograficznych

- weryfikacja zasięgów regionów wg zasady zachowania terytorialnej całości i wewnętrznej jedności (Kondracki, 1969), analiza pochodzenia rzeźby terenu i budowy geologicznej w skali regionalnej

## 2. Doprecyzowanie lokalizacji granic mezoregionów fizycznogeograficznych

- analiza geomorfologiczno-geologiczna z uwzględnieniem rzeźby terenu ze szczegółowością i dokładnością skali 1: 50 000

**MEZOSKALA**

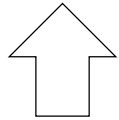


Źródło: opracowanie J. Borzyszkowski i M. Bidłasik

# Metoda badawcza – kryterium morfogenetyczne

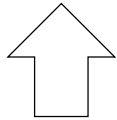
**Hydrografia**

- układy dolinne
- gęstość sieci dolinnej



**Geomorfologia**

- rzeźba terenu
- wyróżnione składowe geomorfologicznych jednostek przestrzennych



**Geologia**

- budowa geologiczna
- występujące i uwydatniające się linie i zmiany tektoniczne

Źródło: opracowanie J. Borzyszkowski i M. Bidłasik



# Metoda badawcza – informacje

## NIEPRZESTRZENNE

### Dane literaturowe

- podział kraju w ujęciu fizycznogeograficznym wg J. Kondrackiego
- opracowania regionalne różnych autorów (np. Starkel, Richling, Kondracki, Klimaszewski)

### Hydrografia

### Geomorfologia

### Geologia

## PRZESTRZENNE

- Mapa Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1: 50 000 i 1: 10 000 (z projektu ISOK)
- Mapy geomorfologiczne – Polski i regionalne (np. Mapa geomorfologiczna Polski w skali 1: 500 000)
- dane wysokościowe dla Polski (NMT, mapy hipsometryczne z projektu ISOK, LPIS)
- Mapa geologiczna Polski w skali 1: 500 000 i 1: 200 000
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1: 50 000 (także SMGT, SMGS w skali 1: 25 000)
- Mapa Litogenetyczna Polski w skali 1: 50 000
- mapy topograficzne Polski w różnych skalach (najczęściej 1:50 000, 1:25 000, 1:10 000)

# Weryfikacja granic mezoregionów - wyniki

Uszczegółowienie przebiegu granic w skali 1:50 000:

- nieznaczne przesunięcia granic wskutek uszczegółowienia skali
- znaczące zmiany powierzchni mezoregionów wskutek dodania lub odjęcia ich części
- podział dawnego mezoregionu na dwa/trzy odrębne mezoregiony
- połączenie dwóch mezoregionów
- utworzenie nowego mezoregionu na pograniczu dwóch istniejących



# Wyniki

Podział fizycznogeograficzny Polski na mezoregiony wg Kondrackiego (2000, po lewej)  
i po weryfikacji i uszczegółowieniu (2018, po prawej)

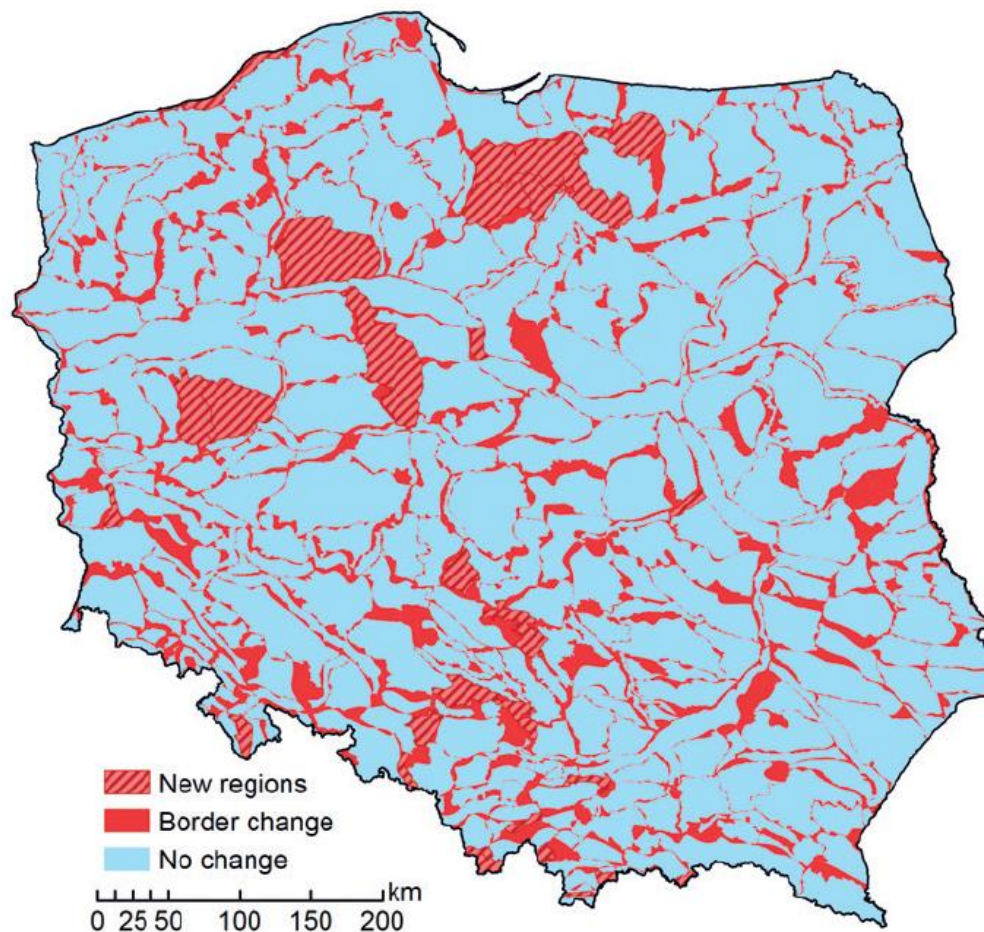


0 50 100 200 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK i PIIG-PIB

# Wyniki

Obszary, które zmieniły przynależność do mezoregionów (w porównaniu do wersji podziału Kondrackiego (2000))



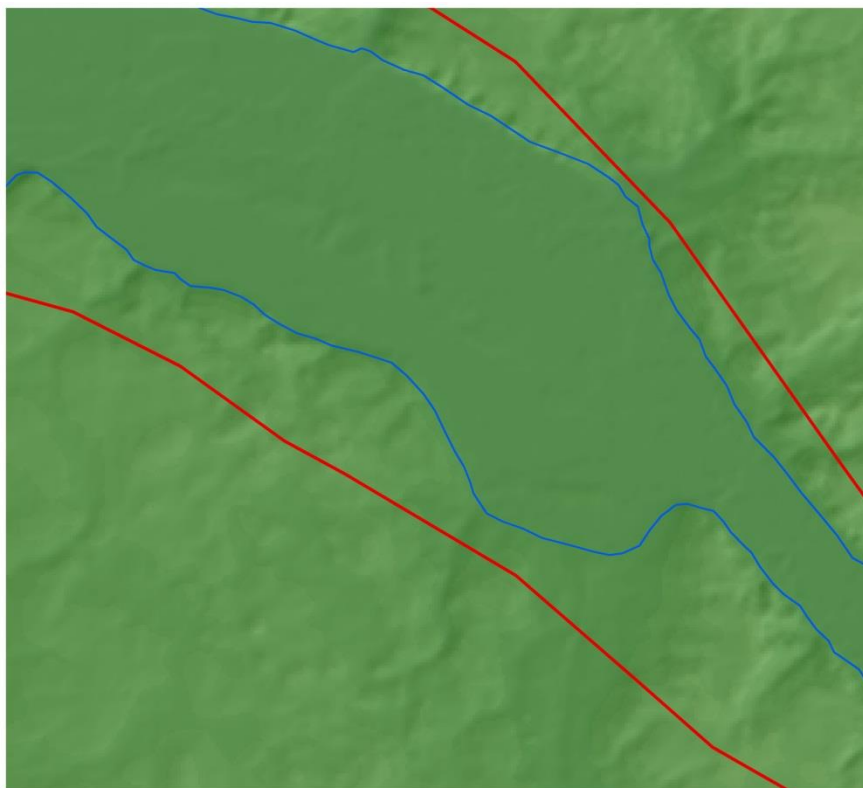
Źródło: Solon J. et al. Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. *Geographia Polonica*, vol. 91, no. 2, pp. 143-170.

#ŚrodowiskoŻyciem



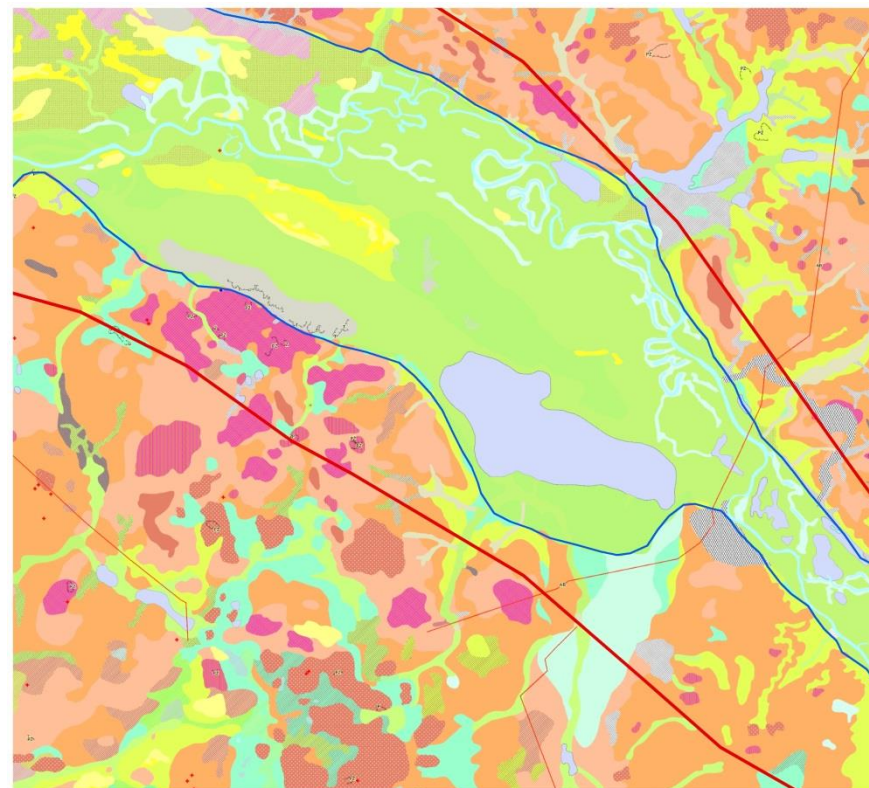
# Wyniki

Przebieg granic mezoregionu Doliny Dolnej Narwi wg Kondrackiego (2000) i po uszczegółowieniu (2018)



Objaśnienia symboli  
■ granice wg prof. Kondrackiego (2000) ■ aktualne granice mezoregionów (2018)

0 1 2 4 km



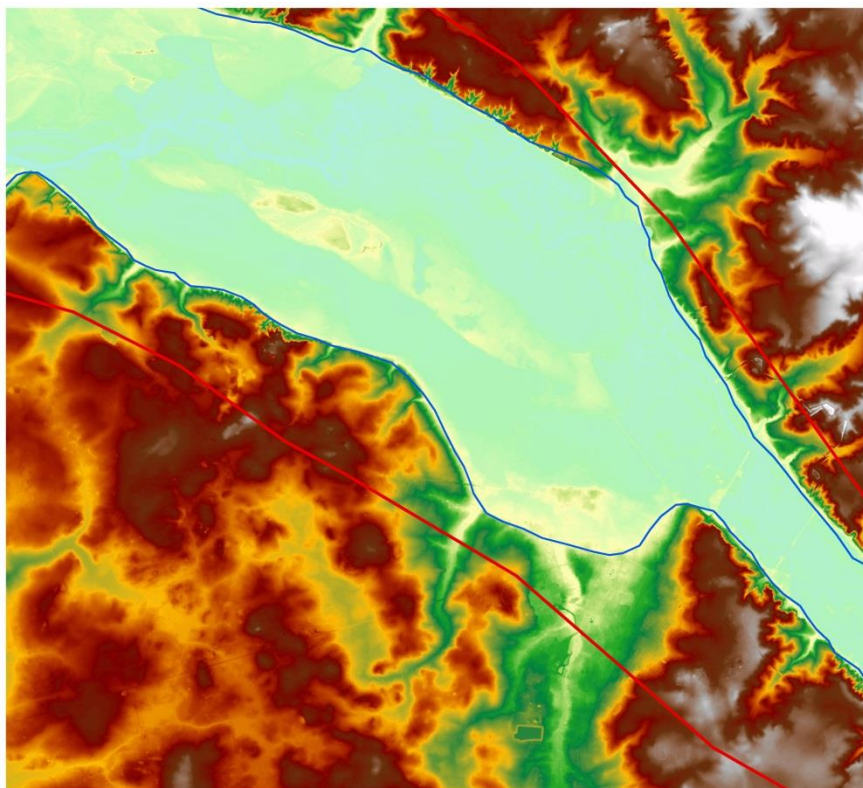
Objaśnienia symboli  
■ granice wg prof. Kondrackiego (2000) ■ aktualne granice mezoregionów (2018)

0 1 2 4 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ, GUGiK i PIK-PIB

# Wyniki

Przebieg granic mezoregionu Doliny Dolnej Narwi wg Kondrackiego (2000) i po uszczegółowieniu (2018)



Objaśnienia symboli  
— granice wg prof. Kondrackiego (2000) — aktualne granice mezoregionów (2018)

0 1 2 4 km



Objaśnienia symboli  
— granice wg prof. Kondrackiego (2000) — aktualne granice mezoregionów (2018)

0 1 2 4 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ, GUGiK i PIIG-PIB



# Wyniki

Table Of Contents

- Layers
  - Megaregions2018
  - Provinces2018
  - Subprovinces2018
  - Macroregions2018
  - Mesoregions2018

Identify

Identify from: aktualne granice mezoregionów (2018)

aktualne granice mezoregionów (2018)  
318.66

Location: 697 316,277 600 623,994 Meters

Field	Value
FID	198
Shape	Polygon
k_MEZO	318.66
n_MEZO	Dolina Dolnej Narwi
n_MEZO_ENG	Lower Narew River Valley
k_MEZO_old	318.66
n_MEZO_old	Dolina Dolnej Narwi
k_MAKR	318.6
n_MAKR	Nizina Północnomazowiecka
k_PPRW	318
n_PPRW	Niziny Środkowopolskie
k_PRW	31
n_PRW	Niż Środkowoeuropejski
k_MEGR	3
n_MEGR	Pozaałpejska Europa Środkowa

Table

Mesoregions2018

FID	Shape *	k MEZO	n MEZO	n MEZO ENG	k MEZO old	n MEZO old	k MAKR	n MAKR
0	Polygon	521.11	Podgórze Hermanowickie	Hermanowice Submontane Region	521.11	Płaskowyż Chyrowski	521.1	Płaskowyż Sańsko-Dniestrzański
1	Polygon	522.11	Góry Sanocko-Turczańskie	Sanocko-Turczańskie Mts	522.11	Góry Sanocko-Turczańskie	522.1	Beskidy Lesiste
2	Polygon	522.12	Bieszczady Zachodnie	Bieszczady Mts	522.12	Bieszczady Zachodnie	522.1	Beskidy Lesiste
3	Polygon	513.71	Beskid Niski	Low Beskid Mts	513.71	Beskid Niski	513.7	Beskidy Środkowe
4	Polygon	513.69	Pogórze Bukowskie	Bukowiec Foothills	513.69	Pogórze Bukowskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
5	Polygon	513.68	Pogórze Jasielskie	Jasło Foothills	513.68	Pogórze Jasielskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
6	Polygon	513.64	Pogórze Dynowskie	Dynów Foothills	513.64	Pogórze Dynowskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
7	Polygon	513.66	Obniżenie Gorlickie	Gorlice Basin	513.66	Obniżenie Gorlickie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
8	Polygon	513.63	Pogórze Strzyżowskie	Strzyżów Foothills	513.63	Pogórze Strzyżowskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
9	Polygon	513.62	Pogórze Ciężkowickie	Ciężkowice Foothills	513.62	Pogórze Ciężkowickie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
10	Polygon	513.67	Kotlina Jasielsko-Krośnieńska	Jasło-Krosno Basin	513.67	Kotlina Jasielsko-Krośnieńska	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
11	Polygon	512.43	Płaskowyż Tarnowski	Tarnów Plateau	512.43	Płaskowyż Tarnowski	512.4-5	Kotlina Sandomierska
12	Polygon	512.42	Podgórze Bocheńskie	Bochnia Submontane Region	512.42	Podgórze Bocheńskie	512.4-5	Kotlina Sandomierska
13	Polygon	513.65	Pogórze Przemyskie	Przemyski Foothills	513.65	Pogórze Przemyskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
14	Polygon	512.44	Dolina Dolnej Wisłoki	Lower Wisłoka River Valley	512.44	Dolina Dolnej Wisłoki	512.4-5	Kotlina Sandomierska
15	Polygon	513.61	Pogórze Rożnowskie	Rożnów Foothills	513.61	Pogórze Rożnowskie	513.6	Pogórze Środkowobeskidzkie
16	Polygon	514.52	Tatry Zachodnie	Western Tatra Mts	514.52	Tatry Zachodnie	514.5	Łańcuch Tatrzański
17	Polygon	514.53	Tatry Wysokie	High Tatra Mts	514.53	Tatry Wschodnie	514.5	Łańcuch Tatrzański
18	Polygon	514.14	Bruzda Podtatrzańska	Sub-Tatra Depression	514.14	Rów Podtatrzański	514.1	Obniżenie Orawsko-Podhalańskie
19	Polygon	514.13	Pogórze Przedtatrzańskie	Fore-Tatra Foothills	514.13	Pogórze Spisko-Gubałowskie	514.1	Obniżenie Orawsko-Podhalańskie
20	Polygon	512.46	Dolina Dolnego Sanu	Lower San River Valley	512.46	Dolina Dolnego Sanu	512.4-5	Kotlina Sandomierska
21	Polygon	512.52	Podgórze Rzeszowskie	Rzeszów Foothills	512.52	Podgórze Rzeszowskie	512.4-5	Kotlina Sandomierska
22	Polygon	512.51	Pradolina Podkarpacka	Sub-Carpathian Ice Marginal Valley	512.51	Pradolina Podkarpacka	512.4-5	Kotlina Sandomierska

## GEOGRAPHIA POLONICA (2018) VOL. 91, ISS. 2

---

*Issue in progress*

### ARTICLES

#### **Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data**

JERZY SOLON, JAN BORZYSZKOWSKI, MAŁGORZATA BIDŁASIK, ANDRZEJ RICHLING, KRZYSZTOF BADORA, JAROSŁAW BALON, TERESA BRZEZIŃSKA-WÓJCİK, ŁUKASZ CHABUDZIŃSKI, RADOŚLAW DOBROWOLSKI, IZABELA GRZEGORCZYK, MIŁOŚZ JODŁOWSKI, MARIUSZ KISTOWSKI, RAFAŁ KOT, PAWEŁ KRAŻ, JERZY LECHNIO, ANDRZEJ MACIAS, ANNA MAJCHROWSKA, EWA MALINOWSKA, PIOTR MIGOŃ, URSZULA MYGA-PIĄTEK, JERZY NITA, ELŻBIETA PAPIŃSKA, JAN RODZIK, MAŁGORZATA STRZYŻ, SŁAWOMIR TERPIŁOWSKI, WIESŁAW ZIAJA

Geographia Polonica (2018) vol. 91, iss. 2, pp. 143-170 |  Full text |  Supplementary file  
doi: <https://doi.org/10.7163/GPol.0115>

[Further information](#)

---







Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>



**Dziękuję za uwagę**

#ŚrodowiskoŻyciem

